

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

від 14 квітня 2021 року

№ 76/12

Про рекомендації слухань у комітеті на тему:
«35-ті роковини Чорнобильської катастрофи:
проблеми та перспективи розвитку зони
відчуження»

Розглянувши проект рекомендацій слухань у комітеті на тему: «35-ті роковини Чорнобильської катастрофи: проблеми та перспективи розвитку зони відчуження», які проведено 8 квітня 2021 року,

Комітет в и р і ш и в:

1. Схвалити рекомендації слухань у комітеті на тему: «35-ті роковини Чорнобильської катастрофи: проблеми та перспективи розвитку зони відчуження» (додаються).

2. Направити рекомендації слухань у комітеті на тему: «35-ті роковини Чорнобильської катастрофи: проблеми та перспективи розвитку зони відчуження» до Офісу Президента України, депутатських фракцій, груп Верховної Ради України, комітетів Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерства енергетики України, Міністерства фінансів України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики України, Пенсійного фонду України, Рахункової палати України, Ради національної безпеки і оборони України, Державного агентства України з управління зоною відчуження, Державної інспекції ядерного регулювання України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державного агентства водних ресурсів України, Державного агентства лісових ресурсів України, Національної комісії з радіаційного захисту населення України, ДСП «Чорнобильська АЕС», Державного спеціалізованого підприємства

«Об'єднання "Радон», ДП НАЕК "Енергоатом", ДП «Державний науково-технічний центр з ядерної та радіаційної безпеки», Представництва Європейського Банку Реконструкції та Розвитку, Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України, Національної академії медичних наук України, Інституту гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва АМН України, Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України, Інституту ядерних досліджень НАН України, Науково-дослідного інституту радіаційного захисту (НДІ РЗ) Академії технологічних наук України, ДУ "Національний науковий центр радіаційної медицини" НАМН України, Національного університету біоресурсів і природокористування України, Професійної спілки працівників атомної енергетики та промисловості України, Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, Київської обласної ради, Київської обласної державної адміністрації, Київської міської державної адміністрації, Славутицької міської ради, Іванківської селищної ради Вишгородського району Київської області, Всеукраїнської громадської організації інвалідів "Союз Чорнобиль України".

3. Контроль за виконанням цього рішення покладається на голову підкомітету з питань подолання наслідків Чорнобильської катастрофи Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування, народного депутата України Кривошеєва І.С.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

СХВАЛЕНО

рішенням Комітету з питань екологічної політики та природокористування від «14» квітня 2021 р. № 76/12

РЕКОМЕНДАЦІЇ

слухань у комітеті на тему:

«35-ті роковини Чорнобильської катастрофи: проблеми та перспективи розвитку зони відчуження»

Учасники слухань у комітеті на тему: "35-ті роковини Чорнобильської катастрофи: проблеми та перспективи розвитку зони відчуження", які проведено Комітетом 8 квітня 2021 року, відзначають.

26 квітня 2021 року виповнюється 35 років від дня аварії на Чорнобильській АЕС. До боротьби з атомною катастрофою оперативно долучилися сотні тисяч людей: працівників Чорнобильської АЕС, державних установ, підприємств, наукових установ України, які зупинили поширення лиха, в короткий термін локалізували небезпеку. Всі вони з честю пройшли випробування на мужність, професіоналізм та моральну зрілість і заслуговують вшанування їх подвигу та шанобливого ставлення до ліквідаторів Чорнобильської катастрофи.

Чорнобильська катастрофа є однією з найбільш трагічних подій в історії людства та, разом з тим, – це яскравий приклад єднання країн світу перед глобальною загрозою. Проте остаточне вирішення Чорнобильських проблем ще попереду.

Україна повністю виконала свої міжнародні зобов'язання відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України і урядами країн "Великої сімки" та Комісією Європейського Співтовариства щодо закриття Чорнобильської АЕС і, за підтримки світової спільноти, фінансує та реалізує на державному рівні весь комплекс робіт щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

Реалізацію проекту Нового безпечного конфайменту завершено у 2019 році. Наразі цей унікальний об'єкт офіційно передано на баланс українській стороні. Спорудження Сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-2) завершено у 2020 році та здійснюються заходи із введення його в експлуатацію.

У листопаді 2020 року Рада директорів ЄБРР у відповідь на запит України ухвалила створення Рахунку міжнародного співробітництва з питань Чорнобиля (новий донорський фонд). Призначення цього фонду – подолання викликів, які ще залишаються в Чорнобильській зоні, та забезпечення належного використання результатів, досягнутих у рамках роботи Чорнобильського фонду «Укриття» (новий безпечний конфаймент) та Рахунку ядерної безпеки (сховище відпрацьованого ядерного палива та завод з

переробки рідких радіоактивних відходів). У квітні 2021 року очікується проведення першої Асамблеї нового донорського фонду.

Мета слухань у комітеті – це підбиття підсумків того, що вже зроблено органами виконавчої влади спільно із законодавчою гілкою влади, врахування пропозицій щодо звіту Голови Державного агентства України з управління зоною відчуження на засіданні Комітету 17 грудня 2020 року та окреслення проблемних питань, які потребують вирішення.

Як зазначили учасники слухань, обсяги і темпи виконання робіт на майданчику Чорнобильської АЕС досі не можна вважати задовільними. "Хронічне" недофінансування не дозволяє виконувати необхідні роботи зі зняття з експлуатації енергоблоків Чорнобильської АЕС, ускладнює супровід міжнародних проектів та, загалом, є недостатньо ефективним витрачанням бюджетних коштів, оскільки і через 21 рік після остаточної зупинки станції основні витрати йдуть на підтримку безпеки станції, а не на зняття її з експлуатації.

Пильної уваги потребує питання актуалізації, виконання та реалізації загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами та загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

Ще одним важливим питанням є удосконалення системи оперативного реагування на можливі надзвичайні ситуації в зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення, зокрема моніторингу та раннього виявлення пожеж.

Постійний брак коштів на здійснення наукової підтримки діяльності на ЧАЕС та об'єкті «Укриття» призводить до посилення ризиків виникнення надзвичайних подій, погіршення рівня контролю безпеки та призводить до затримки виконання державних програм з виведення ЧАЕС з експлуатації та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему. Незадовільне фінансування призводить до поступової втрати науково-виробничої інфраструктури, а саме важливе – призводить до відтоку фахівців, професіоналів, які володіють необхідними знаннями та навичками.

Окремої уваги потребує питання необхідності удосконалення правових механізмів розвитку Чорнобильської зони відчуження, в тому числі порядку та умов перегляду меж зон радіоактивного забруднення з обов'язковим погодженням з Національною комісією радіаційного захисту населення України, Національною академією наук, центральними органами виконавчої влади, сільського господарства, медицини та з питань продовольчої безпеки держави, безпеки використання ядерної енергії, управління зоною відчуження та зоною безумовного (обов'язкового) відселення, на основі експертних висновків. Перегляду меж зон радіоактивного забруднення має передувати загальнодержавна дозиметрична паспортизація населених пунктів, що зазнали радіоактивного забруднення.

Як наведено в матеріалах ДУ "Національний науковий центр радіаційної медицини" НАМН України, ще одним важливим питанням є стан здоров'я дорослого населення, постраждалого внаслідок Чорнобильської катастрофи, у

віддаленому періоді аварії слід оцінювати як «вкрай незадовільний». Основною причиною погіршення здоров'я є непухлинні соматичні захворювання, основну частку яких займають хвороби системи кровообігу, органів травлення, дихання, кістково-м'язової, нервової систем. За післяаварійний період значно збільшився рівень інвалідності досліджуваних контингентів від непухлинних захворювань. Істотно зросла смертність ліквідаторів, евакуйованих, мешканців РЗТ від загальних соматичних захворювань.

Враховуючи інформацію, надану міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, науковими установами, громадськими організаціями, а також пропозиції, висловлені у виступах учасників під час слухань у комітеті, рекомендовано:

Кабінету Міністрів України:

1) внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів України: про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами;

про актуалізацію заходів наступного етапу Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему;

про визначення особливого статусу Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника – єдиної установи природно-заповідного фонду на території зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення, як унікальної, природоохоронної, культурно-освітньої, рекреаційної, науково-дослідної установи загальнодержавного значення при цьому забезпечивши усунення неузгодженостей між двома законодавчими актами, а саме: Законом України «Про природно-заповідний фонд» та Законом України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

про скасування заборони на будівництво нових, розширення діючих підприємств, безпосередньо не пов'язаних із забезпеченням радіоекологічного, соціального захисту населення, а також умов його життя та праці у зоні гарантованого добровільного відселення, та надання права обласним державним адміністраціям приймати рішення про умови та можливість використання земельних ділянок, розташованих у зоні гарантованого добровільного відселення;

про продовження терміну дії Закону України «Про спеціальну економічну зону «Славутич», яким запроваджувався спеціальний режим інвестиційної діяльності в адміністративно-територіальних межах Славутича.

2) вжити заходів спрямованих на:

розбудову інфраструктури сховищ для зберігання високоактивних радіоактивних відходів, що утворюються після переробки відпрацьованого ядерного палива українських атомних електростанцій;

завершення робіт зі встановлення меж Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника;

посилення відповідальності осіб за порушення вимог режиму радіаційної безпеки в місцевостях, що зазнали радіоактивного забруднення, шляхом збільшення розміру адміністративних штрафів;

створення геологічного сховища для захоронення найбільш небезпечних високоактивних і довгоіснуючих відходів;

створення дієвої інфраструктури для забезпечення експлуатації об'єктів зони відчуження – організувати роботи з реконструкції залізничної колії на ділянці ст. Вільча – ст. Янів;

врегулювання питання стосовно вирубки чагарнику вздовж залізничних колій на ділянці ст. Вільча – ст. Янів;

оновлення переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення, та даних щорічних дозиметричних паспортизацій із зазначенням очікуваних доз опромінення населення відповідно до закону України “Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи”;

забезпечення фінансуванням підготовки та випуску видання “Атлас зони відчуження”, розроблення інтерактивного GIS-атласу, атласу геопросторових шарів та Атласу радіоактивного забруднення України;

забезпечення достатнього та сталого фінансування підприємств зони відчуження;

відновлення програм наукового супроводу діяльності в зоні відчуження;

зміни механізму покриття витрат Пенсійного фонду на виплату і доставку пенсій за віком, призначених на пільгових умовах для працівників зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення, передбачивши, що фінансування цих витрат здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України безпосередньо Пенсійному фонду України з метою недопущення блокування діяльності підприємств зони відчуження;

відновлення державної бюджетної програми «Комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», а також забезпечення з Державного бюджету України фінансування на реконструкцію реабілітаційного центру державної установи «Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України»;

збільшення видатків на надання медичної допомоги працівникам зони відчуження;

покращення матеріально – технічного забезпечення ДЗ «ЦСМДЗВ МОЗ України», в тому числі надання ДЗ «ЦСМД ЗВ МОЗ України» спеціального санітарного (реаніmobіль) і службового автотранспорту (мікроавтобус) для надання невідкладної допомоги та доставки працівників на робочі місця в зону відчуження.

3) Міністерству захисту довкілля та природокористування та Державному агентству України з управління зоною відчуження:

надати пропозиції із законодавчого закріплення особливого статусу зони спеціального промислового використання на території зони відчуження з

метою її ефективного використання у господарському і ядерному комплексах із забезпеченням радіаційної безпеки населення;

забезпечити контроль за дотриманням графіків будівництва і введення в експлуатацію сховищ для довгострокового зберігання осклованих високоактивних радіоактивних відходів від переробки відпрацьованого ядерного палива українських АЕС;

4) Міністерству захисту довкілля та природокористування, Державному агентству України з управління зоною відчуження та Державній службі України з надзвичайних ситуацій з метою забезпечення належного рівня пожежної безпеки території зони відчуження та недопущення масштабних пожеж:

забезпечити належний протипожежний захист лісових масивів з боку лісокористувачів та власників лісів (інженерне облаштування периметру, створення лісових просік, протипожежних розривів, мінералізованих смуг, доріг протипожежного призначення, облаштування протипожежних водоймищ);

забезпечити охорону від пожеж відповідно до Порядку організації та забезпечення охорони від пожеж підприємств, установ, організацій та інших об'єктів на підставі договорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 716;

енергопідприємствам, які використовують земельні лісові ділянки, не пов'язані з веденням лісового господарства, на всіх етапах улаштування повітряних ліній електропередач дотримуватись вимог Правил охорони електричних мереж, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 1997 р. № 209;

забезпечити оперативний контроль стану приземного шару атмосфери в місцях пожеж та оцінку розповсюдження радіоактивних аерозолів на території зони відчуження та виносу радіоактивності за її межі.

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: БОНДАРЕНКО ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000764A4D00FD673202
Дійсний до: 09.04.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-15/05-2021/130982 від 15.04.2021

477631